

Д. В. ГРИЛІЦЬКИЙ

ОСНОВНІ ГРАНИЧНІ ЗАДАЧІ ТЕОРІЇ ПРУЖНОСТІ ДЛЯ БЕЗМЕЖНОЇ ІЗОТРОПНОЇ ПЛАСТИНКИ З ВПАЯНОЮ КРУГЛОЮ ІЗОТРОПНОЮ ШАЙБОЮ З РОЗРІЗАМИ НА ЛІНІЇ СПАЮ

В монографії М. І. Мусхелішвілі [1] розв'язані основні задачі теорії пружності для безмежної однорідної ізотропної пластинки, яка розрізана вздовж дуг одного і того самого кола.

В даній статті ми розглядаємо першу і другу основні граничні задачі плоскої теорії пружності для безмежної ізотропної пластинки з впаєюною круглою ізотропною шайбою із другого матеріалу. Таку неоднорідну пластинку вважаємо розрізаною вздовж дуг $L_1=a_1b_1$, $L_2=a_2b_2, \dots$, $L_n=a_nb_n$ на лінії спаю. Сукупність цих дуг позначимо через L , так що

$$L=L_1+L_2+\dots+L_n.$$

Далі, вважатимемо, що на обох сторонах L задані зовнішні напруження або зміщення, а на безмежності пластинки — Γ і Γ' .

Сукупність дуг, по яких шайба спаяна з пластинкою, позначимо через $L'=L'_1+L'_2+\dots+L'_n$, причому

$$L'_1=b_1a_2, L'_2=b_2a_3, \dots, L'_n=b_na_1 (a_{n+1}=a_1).$$

Радіус шайби приймемо рівним одиниці, а початок координат помістимо в центрі.

Вказані задачі розв'язуються способом, значення якого таке: розглядаємо окремо пружні рівноваги шайби і пластинки, замінивши дію пластинки на шайбу (і навпаки) невідомими зусиллями $N(t)$ і $T(t)$ (де $N(t)$ і $T(t)$ направлені відповідно по нормалі і дотичній до контура спаю). Із умови неперервності вектора зміщення на лінії спаю отримуємо сингулярне інтегральне рівняння на невідомі контактні напруження $N(t)$ і $T(t)$, розв'язавши яке, знаходимо шукані функції.

В даній статті прийняті позначення монографії [1]. Пружні сталі і функції напружень, які відносяться до шайби і до пластинки, будемо позначати відповідно індексом «1» і «2».

Випишемо із [1] декілька відомих формул:

$$\Psi(z) = \frac{1}{z^2} \Phi(z) + \frac{1}{z^2} \overline{\Phi}\left(\frac{1}{z}\right) - \frac{1}{z} \Phi'(z), \quad (0.1)$$

$$\widehat{rr} + i\widehat{r\theta} = \Phi(z) - \Phi\left(\frac{1}{z}\right) + \overline{z}\left(\overline{z} - \frac{1}{z}\right)\overline{\Psi(z)}, \quad (0.2)$$

$$2\mu(u' + iv') = iz \left[\kappa \Phi(z) + \Phi\left(\frac{1}{z}\right) - \bar{z} \left(\bar{z} - \frac{1}{z} \right) \overline{\Psi(z)} \right], \quad (0.3)$$

де

$$u' = \frac{\partial u}{\partial \vartheta}, \quad v' = \frac{\partial v}{\partial \vartheta}. \quad (0.4)$$

§ 1. ПЕРША ОСНОВНА ЗАДАЧА

Припустимо, що до шайби на контурі L прикладені напруження $N_1(t)$, $T_1(t)$, а до пластинки на тому ж контурі — напруження $N_2(t)$ і $T_2(t)$. Крім того, ми будемо вважати заданими напруження на безмежності. В задачі потрібно визначити напружений стан шайби і пластинки, який характеризується відповідно функціями $\Phi_1(z)$ і $\Phi_2(z)$.

а) Перша основна задача для круга

Граничні умови мають вигляд:

$$\widehat{rr^+} + i\widehat{r\vartheta^+} = \begin{cases} N_1(t) + iT_1(t) & \text{на } L \\ N(t) + iT(t) & \text{на } L', \end{cases} \quad (1.1)$$

де функції $N_1(t)$, $T_1(t)$, $N(t)$, $T(t)$ ми вважаємо такими, які задовольняють умові H .

Умова (1.1) на основі (0.2) набирає вигляду:

$$\Phi_1^+(t) - \Phi_1^-(t) = \begin{cases} N_1(t) + iT_1(t) & \text{на } L \\ N(t) + iT(t) & \text{на } L'. \end{cases} \quad (1.2)$$

Із (1.2) маємо:

$$\Phi_1(z) = \frac{1}{2\pi i} \int_L \frac{N_1(t) + iT_1(t)}{t-z} dt + \frac{1}{2\pi i} \int_{L'} \frac{N(t) + iT(t)}{t-z} dt + B_0, \quad (1.3)$$

де B_0 — стала.

б) Перша основна задача для площини з круговим отвором

Граничні умови:

$$\widehat{rr^-} + i\widehat{r\vartheta^-} = \begin{cases} N_2(t) + iT_2(t) & \text{на } L \\ N(t) + iT(t) & \text{на } L', \end{cases} \quad (1.4)$$

або

$$\Phi_2^+(t) - \Phi_2^-(t) = \begin{cases} -N_2(t) - iT_2(t) & \text{на } L \\ -N(t) - iT(t) & \text{на } L'. \end{cases} \quad (1.5)$$

Беручи до уваги, що функція $\Phi_2(z)$ на безмежності повинна мати значення Γ , а в точці $z=0$ плюс з головною частиною

$$\frac{\bar{\Gamma}}{z^2} + \frac{\kappa_2(X+iY)}{2\pi(1+\kappa_2)} \cdot \frac{1}{z},$$

де

$$X + iY = i \int_L (N_2 + iT_2) dt + i \int_{L'} (N + iT) dt, \quad (1.6)$$

із (1.5) знаходимо:

$$\begin{aligned}\Phi_2(z) = & -\frac{1}{2\pi i} \int_L \frac{N_2 + iT_2}{t-z} dt - \frac{1}{2\pi i} \int_{L'} \frac{N+iT}{t-z} dt + \\ & + 1 + \frac{\kappa_2(X+iY)}{2\pi(1+\kappa_2)} \cdot \frac{1}{z} + \frac{\bar{\Gamma}'}{z^2}.\end{aligned}\quad (1.7)$$

в) Визначення контактних напружень

Умові неперервності вектора зміщень на контурі спаю можна надати вигляд:

$$\kappa_1 \Phi_1^+(t_0) + \Phi_1^-(t_0) = \frac{\mu_1}{\mu_2} [\kappa_2 \Phi_2^-(t_0) + \Phi_2^+(t_0)],$$

або, враховуючи формули (1.3) і (1.7),

$$\begin{aligned}& \frac{1}{\pi i} \int_{L'} \frac{N+iT}{t-t_0} dt + \frac{b}{a} (N+iT) + \frac{2(1+\kappa_1)}{a} B_0 - \frac{2\mu_1(1+\kappa_2)}{\mu_2 a} \Gamma - \\ & - \frac{2\mu_1(1+\kappa_2)}{\mu_2 a} \frac{\bar{\Gamma}'}{t_0^2} - \frac{\mu_1 \kappa_2 (X+iY)}{\pi a \mu_2} \frac{1}{t_0} = \frac{1}{a} g(t_0), \quad t_0 \in L',\end{aligned}\quad (1.8)$$

де

$$g(t_0) = -\frac{1+\kappa_1}{\pi i} \int_L \frac{N_1+iT_1}{t-t_0} dt - \frac{\mu_1(1+\kappa_2)}{\mu_2 \pi i} \int_L \frac{N_2+iT_2}{t-t_0} dt, \quad t_0 \in L', \quad (1.9)$$

$$a = (\kappa_1 + 1) + \frac{\mu_1}{\mu_2} (\kappa_2 + 1), \quad (1.10)$$

$$b = (\kappa_1 - 1) - \frac{\mu_1}{\mu_2} (\kappa_2 - 1).$$

Отже, задача звелася до розв'язку сингулярного інтегрального рівняння (1.8).

Якщо ввести функцію

$$\begin{aligned}W(z) = & \frac{1}{2\pi i} \int_{L'} \frac{N+iT}{t-z} dt + \frac{1+\kappa_1}{a} B_0 - \frac{\mu_1(1+\kappa_2)}{\mu_2 a} \Gamma - \\ & - \frac{\mu_1 \kappa_2 (X+iY)}{2\pi a \mu_2} \frac{1}{z} - \frac{\mu_1(1+\kappa_2)}{\mu_2 a} \frac{\bar{\Gamma}'}{z^2},\end{aligned}\quad (1.11)$$

то (1.8) запишеться у вигляді:

$$W^+(t_0) - g W^-(t_0) = \frac{g(t_0)}{a+b} \quad \text{на } L', \quad (1.12)$$

де

$$g = -\frac{\mu_2 + \mu_1 \kappa_2}{\mu_1 + \mu_2 \kappa_1}. \quad (1.13)$$

Розв'язком граничної задачі (1.12) буде:

$$W(z) = \frac{X_0(z)}{2\pi i(a+b)} \int_{L'} \frac{g(t)dt}{X_0^+(t)(t-z)} + X_0(z) \left[P_n(z) + \frac{D_1}{z} + \frac{D_2}{z^2} \right], \quad (1.14)$$

де D_1, D_2 — сталі,

$$P_n(z) = C_0 z^n + C_1 z^{n-1} + \dots + C_{n-1} z + C_n, \quad (1.15)$$

$$X_0(z) = \prod_{j=1}^n (z - b_j)^{-\frac{1}{2} + i\beta} (z - a_{j+1})^{-\frac{1}{2} - i\beta}, \quad (1.16)$$

$$\beta = \frac{1}{2\pi} \ln \frac{\mu_2 + \mu_1 x_2}{\mu_1 + \mu_2 x_1}. \quad (1.17)$$

Функції $\Phi_1(z)$ і $\Phi_2(z)$ з врахуванням (1.11) і (1.14) запишуться так:

$$\begin{aligned} \Phi_1(z) = & \frac{1}{2\pi i} \int_L \frac{N_1 + iT_1}{t-z} dt + \frac{X_0(z)}{2\pi i(a+b)} \int_{L'} \frac{g(t)dt}{X_0^+(t)(t-z)} + \\ & + X_0(z) \left[P_n(z) + \frac{D_1}{z} + \frac{D_2}{z^2} \right] + \frac{\mu_1(1+x_2)}{\mu_2 a} (B_0 + \Gamma) + \\ & + \frac{\mu_1 x_2 (X+iY)}{2\pi a \mu_2} \frac{1}{z} + \frac{\mu_1(1+x_2)}{\mu_2 a} \frac{\bar{\Gamma}'}{z^2}. \end{aligned} \quad (1.18)$$

$$\begin{aligned} \Phi_2(z) = & -\frac{1}{2\pi i} \int_L \frac{N_2 + iT_2}{t-z} dt - \frac{X_0(z)}{2\pi i(a+b)} \int_{L'} \frac{g(t)dt}{X_0^+(t)(t-z)} - \\ & - X_0(z) \left[P_n(z) + \frac{D_1}{z} + \frac{D_2}{z^2} \right] + \frac{1+x_1}{a} (B_0 + \Gamma) + \\ & + \frac{x_2(1+x_1)}{2\pi a(1+x_2)} \frac{(X+iY)}{z} + \frac{1+x_1}{a} \frac{\bar{\Gamma}'}{z^2}. \end{aligned} \quad (1.19)$$

Контактні напруження на лінії спаю знаходяться за формулою:

$$\begin{aligned} N(t_0) + iT(t_0) = & f_1 g(t_0) + f_2 \frac{X_0^+(t_0)}{2\pi i} \int_{L'} \frac{g(t)dt}{X_0^+(t)(t-t_0)} + \\ & + f_3 X_0^+(t_0) \left[P_n(t_0) + \frac{D_1}{t_0} + \frac{D_2}{t_0^2} \right], \end{aligned} \quad (1.20)$$

тут

$$\begin{aligned} f_1 = & \frac{\mu_1 \mu_2 (x_2 - 1) - \mu_2^2 (x_1 - 1)}{4(\mu_1 + \mu_2 x_1)(\mu_2 + \mu_1 x_2)}, \quad f_2 = \frac{\mu_2}{2} \left(\frac{1}{\mu_1 + \mu_2 x_1} + \frac{1}{\mu_2 + \mu_1 x_2} \right), \\ f_3 = & 1 + \frac{\mu_1 + \mu_2 x_1}{\mu_2 + \mu_1 x_2}. \end{aligned} \quad (1.21)$$

Випишемо формули, із яких визначаються сталі:

$$Re B_0 = -Re \left\{ \frac{1}{4\pi i} \int_L \frac{N_1 + iT_1}{t} dt + \frac{1}{4\pi i} \int_{L'} \frac{N + iT}{t} dt \right\}. \quad (1.22)$$

Уявну частину коефіцієнта B_0 можна покласти рівною нулеві:

$$C_0 = \frac{1+x_1}{a} B_0 - \frac{\mu_1(1+x_2)}{\mu_2 a} \Gamma,$$

$$D_1 = \frac{2\pi \mu_1 a_1 (1+x_2) \bar{\Gamma}' - \mu_1 x_2 (X+iY)}{2\pi X_0(0) [\mu_1(1+x_2) + \mu_2(1+x_1)]}, \quad D_2 = -\frac{\mu_1(1+x_2) \bar{\Gamma}'}{X_0(0) [\mu_1(1+x_2) + \mu_2(1+x_1)]}, \quad (1.23)$$

де a_1 — коефіцієнт у розкладі функції $X_0(z)$ в околі точки $z=0$:

$$X_0(z) = X_0(0) (1 + a_1 z + \dots). \quad (1.24)$$

Останні коефіцієнти числом n визначаються із умов однозначності зміщень:

$$a \int_{L_k} X_0(t) \left[P_n(t) + \frac{D_1}{t} + \frac{D_2}{t^2} \right] dt + \int_{L_k} [x_1 \Phi_{10}^+(t) + \Phi_{10}^-(t)] dt - \\ - \frac{\mu_1}{\mu_2} \int_{L_k} [\Phi_{20}^+(t) + x_2 \Phi_{20}^-(t)] dt = 0, \quad (k = 1, 2, \dots, n), \quad (1.25)$$

де

$$\Phi_{10}(z) = \frac{1}{2\pi i} \int_L \frac{N_1 + iT_1}{t-z} dt + \frac{X_0(z)}{2\pi i(a+b)} \int_{L'} \frac{f g(t) dt}{X_0^+(t)(t-z)}, \\ \Phi_{20}(z) = -\frac{1}{2\pi i} \int_L \frac{N_2 + iT_2}{t-z} dt - \frac{X_0(z)}{2\pi i(a+b)} \int_{L'} \frac{g(t) dt}{X_0^+(t)(t-z)}. \quad (1.26)$$

§ 2. ДРУГА ОСНОВНА ЗАДАЧА

Тепер припустимо, що на контурі L шайби задано зміщення $g_1(t)$, а на контурі L пластинки — зміщення $g_2(t)$. Тут ми будемо вважати відомим головний вектор зовнішніх зусиль, прикладених до пластинки на контурі L . Крім того, вважаємо, що мають місце рівності

$$g_1(b_k) = g_2(b_k), \quad g_1(a_{k+1}) = g_2(a_{k+1}), \quad (k = 1, 2, \dots, n). \quad (2.1)$$

Розв'язуючи цю задачу вказаним способом, ми її зведемо до розгляду змішаних граничних задач для круга і для площини з круговим отвором.

а) Змішана задача для круга

Користуючись формулами (0.2) і (0.3), запишемо граничні умови задачі:

$$\Phi_1^+(t) + \frac{1}{x_1} \Phi_1^-(t) = \frac{2\mu_1}{x_1} g_1'(t) \quad \text{на } L, \\ \Phi_1^+(t) - \Phi_1^-(t) = N(t) + iT(t) \quad \text{на } L'. \quad (2.2)$$

Розв'язок задачі (2.2) дається за формулою

$$\Phi_1(z) = \frac{X_{10}(z)}{2\pi i} \int_L \frac{f_1(t) dt}{X_{10}^+(t)(t-z)} + \frac{X_{10}(z)}{2\pi i} \int_{L'} \frac{N(t) + iT(t)}{X_{10}(t)(t-z)} dt + X_{10}(z) P_{1n}(z), \quad (2.3)$$

де

$$f_1(t) = \frac{2\mu_1}{x_1} g_1'(t), \quad (2.4)$$

$$X_{10}(z) = \prod_{j=1}^n (z - a_j)^{-\frac{1}{2} - i\beta_1} (z - b_j)^{-\frac{1}{2} + i\beta_1}, \quad (2.5)$$

$$\beta_1 = \frac{1}{2\pi} \ln x_1, \quad (2.6)$$

$$P_{1n}(z) = a_0 z^n + a_1 z^{n-1} + \dots + a_{n-1} z + a_n. \quad (2.7)$$

б) Змішана задача для площини з круговим отвором

Граничні умови:

$$\begin{aligned}\Phi_2^+(t) + \kappa_2 \Phi_2^-(t) &= 2\mu_2 g_2'(t) \text{ на } L, \\ \Phi_2^+(t) - \Phi_2^-(t) &= -N(t) - iT(t) \text{ на } L'.\end{aligned}\quad (2.8)$$

Записуємо розв'язок задачі (2.8):

$$\begin{aligned}\Phi_2(z) &= \frac{X_{20}(z)}{2\pi i} \int_L \frac{f_2(t) dt}{X_{20}^+(t)(t-z)} - \frac{X_{20}(z)}{2\pi i} \int_{L'} \frac{N(t)+iT(t)}{X_{20}(t)(t-z)} dt + \\ &+ X_{20}(z) \left[P_{2n}(z) + \frac{D_1}{z} + \frac{D_2}{z^2} \right],\end{aligned}\quad (2.9)$$

де

$$f_2(t) = 2\mu_2 g_2'(t), \quad (2.10)$$

$$X_{20}(z) = \prod_{j=1}^n (z - a_j)^{-\frac{1}{2} + i\beta_2} (z - b_j)^{-\frac{1}{2} - i\beta_2}, \quad (2.11)$$

$$\beta_2 = \frac{1}{2\pi} \ln \kappa_2, \quad (2.12)$$

$$P_{2n} = b_0 z^n + b_1 z^{n-1} + \dots + b_{n-1} z + b_n. \quad (2.13)$$

в) Визначення контактних напружень

Умова неперервності вектора зміщень на контурі спаю приводить до такого сингулярного інтегрального рівняння:

$$\begin{aligned}\frac{1}{\pi i} \int_{L'} K(t, t_0) \frac{N+iT}{t-t_0} dt + b[N(t_0) + iT(t_0)] + 2(1 + \kappa_1) X_{10}(t_0) P_{1n}(t_0) - \\ - 2 \frac{\mu_1}{\mu_2} (1 + \kappa_2) X_{20}(t_0) \left[P_{2n}(t_0) + \frac{D_1}{t_0} + \frac{D_2}{t_0^2} \right] = g(t_0), \quad t_0 \in L',\end{aligned}\quad (2.14)$$

де

$$K(t, t_0) = (1 + \kappa_1) \frac{X_{10}(t_0)}{X_{10}(t)} + \frac{\mu_1}{\mu_2} (1 + \kappa_2) \frac{X_{20}(t_0)}{X_{20}(t)}, \quad (2.15)$$

$$g(t_0) = \frac{\mu_1(1+\kappa_2)}{\mu_2} \frac{X_{20}(t_0)}{\pi i} \int_L \frac{f_2(t) dt}{X_{20}^+(t)(t-t_0)} - (1 + \kappa_1) \frac{X_{10}(t_0)}{\pi i} \int_L \frac{f_1(t) dt}{X_{10}^+(t)(t-t_0)}, \quad (2.16)$$

$t_0 \in L'.$

Якщо ввести функцію

$$\begin{aligned}W(z) &= \frac{1}{2\pi i} \int_{L'} K(t, z) \frac{N+iT}{t-z} dt + (1 + \kappa_1) X_{10}(z) P_{1n}(z) - \\ &- \frac{\mu_1}{\mu_2} (1 + \kappa_2) X_{20}(z) \left[P_{2n}(z) + \frac{D_1}{z} + \frac{D_2}{z^2} \right],\end{aligned}\quad (2.17)$$

го рівняння (2.14) зведеться до такої граничної задачі:

$$W^+(t_0) - g W^-(t_0) = \frac{a}{a+b} g(t_0) \text{ на } L'. \quad (2.18)$$

Розв'язок задачі (2.18) дається за формулою:

$$W(z) = \frac{a}{a+b} \frac{X_0(z)}{2\pi i} \int_{L'} \frac{g(t)dt}{X_0^+(t)(t-z)} + aX_0(z) \left[P_n(z) + \frac{A_1}{z} + \frac{A_2}{z^2} \right]. \quad (2.19)$$

Контактні напруження на лінії спаю визначаються за формулою:

$$\begin{aligned} N(t_0) + iT(t_0) = & f_1 g(t_0) + f_2 \frac{X_0^+(t_0)}{2\pi i} \int_{L'} \frac{g(t)dt}{X_0^+(t)(t-t_0)} + \\ & + f_3 X_0^+(t_0) \left[P_n(t_0) + \frac{A_1}{t_0} + \frac{A_2}{t_0^2} \right], \quad t_0 \in L'. \end{aligned} \quad (2.20)$$

Отже, функції $\Phi_1(z)$ і $\Phi_2(z)$ виражаються відповідно за формулами (2.3) і (2.9), в яких під $N(t) + iT(t)$ розуміється вираз (2.20).

Константи A_1 і A_2 визначаються через постійні D_1 і D_2 :

$$\begin{aligned} X_0(0)(A_1 + \alpha_1 A_2) = & -\frac{\mu_1(1+\alpha_2)}{\mu_1 a} X_{20}(0)(D_1 + \gamma_1 D_2), \\ X_0(0) A_2 = & -\frac{\mu_1(1+\alpha_2)}{\mu_2 a} X_{20}(0) D_2, \end{aligned} \quad (2.21)$$

де γ_1 — коефіцієнт у розкладі функції $X_{20}(z)$ в околі точки $z=0$:

$$X_{20}(z) = X_{20}(0) (1 + \gamma_1 z + \dots). \quad (2.22)$$

Для визначення D_1 і D_2 маємо дві умови:

$$\begin{aligned} X_{20}(0)(D_1 + \gamma_1 D_2) = & \frac{\alpha_2(X+iY)}{2\pi(1+\alpha_2)}, \\ X_{20}(0) D_2 = & \Gamma', \end{aligned} \quad (2.23)$$

де

$$X + iY = i \int_{L'} (N + iT) dt + (X + iY)_L, \quad (2.24)$$

$(X+iY)_L$ — відомий головний вектор зовнішніх зусиль, прикладених до пластинки на L .

Для визначення останніх $3n+3$ констант маємо стільки ж умов:

$$b_0 = \Gamma, \quad (2.25)$$

$$\frac{X_{10}(0)}{2\pi i} \int_L \frac{f_1(t)dt}{X_{10}^+(t)t} + \frac{X_{10}(0)}{2\pi i} \int_{L'} \frac{N+iT}{X_{10}(t)t} dt + X_{10}(0)a_n + \bar{a}_0 = 0, \quad (2.26)$$

$$a_1 + \delta_1 a_0 = 0, \quad (2.27)$$

де δ_1 — коефіцієнт у розкладі функції $X_{10}(z)$ при великих $|z|$:

$$X_{10}(z) = \frac{1}{z^n} + \frac{\delta_1}{z^{n+1}} + \dots \quad (2.28)$$

$$\begin{aligned} \int_{L_k} \left\{ \alpha_1 \Phi_1^+(t) + \Phi_1^-(t) - \frac{\mu_1}{\mu_2} [\Phi_2^+(t) + \alpha_2 \Phi_2^-(t)] \right\} dt = 0, \\ (k=1, 2, \dots, n), \end{aligned} \quad (2.29)$$

$$\int_{b_k}^{a_{k+1}} [\kappa_1 \Phi_1^+(t) + \Phi_1^-(t)] dt = 2\mu_1 [g_1(a_{k+1}) - g_1(b_k)],$$

$$(k = 1, 2, \dots, n), \quad (2.30)$$

$$\int_{b_k}^{a_{k+1}} [\Phi_2^+(t) + \kappa_2 \Phi_2^-(t)] dt = 2\mu_2 [g_2(a_{k+1}) - g_2(b_k)],$$

$$(k = 1, 2, \dots, n). \quad (2.31)$$

ЛІТЕРАТУРА

1. Н. И. Мусхелишвили. Некоторые основные задачи математической теории упругости. Изд. АН СССР, 1954.

Стаття надійшла 10. XI 1960.